

Eugen SIMION

Cultura gastronomică și literatura de ceremonial - de la stolnicul Cantacuzino la C. Negruzzi și M. Kogălniceanu (IV)

Abstract

Ce mănâncă românii și ce loc ocupă, în genere, gastronomia în spațiul lor de existență? O primă observație pe care ești nevoit s-o faci este că inteligența românească n-a avut și nu manifestă nici azi, când românii circulă mai mult prin lume, un interes special pentru gastronomie, ca dimensiune importantă în cultura lor. Doar scriitorii – și nici aceștia în număr prea mare – arată o oarecare sensibilitate pentru ceea ce se cheamă discursul gurmand. Altfel zis: introduc bucătăria în codul de existență a personajului, încearcă și, în câteva cazuri, reușesc să definească tipologia prin rafinamentul său, dimpotrivă, inapetența lui pentru știința de a găti și arta de a gusta. Caragiale și, după el, Sadoveanu sunt numele care vin numaidecât în minte. Aceștia au introdus, într-un chip mai hotărât, pranzul, cheful, masa de seară, banchetul, în fine, ceremoniile culinare însoțite de desfătările bahice în literatură, ca momente determinante în viața unui individ sau a unui grup social. Gastronomia poate defini spiritul unei epoci și psihologia unei clase sociale, așa cum se poate vedea în scrierea stolnicului Cantacuzino, a lui M. Kogălniceanu și Costache Negruzzi.

Cuvinte-cheie: gastronomia și existența, discursul gurmand, bucătăria și codul de existență a personajului, psihologia unei clase sociale, scrieri gastronomice

What is eating the Romanian people and what is the place of the gastronomy in their existentia space? A first observation that you are forced to do is that the Romanian intelligentsia did not have and did not manifest neither today, when the Romanian is travelling much more in the world, a really interest for gastronomy, as important dimension of their culture. Only the writers – neither these in a big number – show a certain sensibility for what is called the greedy discourse. Saying it in other terms, they introduce the kitchen in the existential code of the character, they are trying in some cases and succeed to define the tipology through the refinement or, on the contrary, the inappetency for the science of cooking and the art of tasting. Caragiale and, after him, Sadoveanu are the names wich come immediately into mind. These ones introduced, in a more decided manner, the lunch, the carousal, the dinner, the banquet, finally, the culinary ceremonies, accompanied by bacchic delights into literature, as crucial moments in the life of an individual or a social group. The gastronomy can define the spirit of a time and the psychology of a social class, as we may observe in Cantacuzino's, M. Kogălniceanu's and Costache Negruzzi's writings.

Keywords: the gastronomy and the existence, the greedy discourse, the kitchen and the existential code of the character, the psychology of a social class, gastronomic writings

Eugen SIMION

A gândi Europa

Résumé

Revista academică românească Caiete critice lansează o nouă rubrică care va purta titlul "A gândi Europa" și care va avea drept scop de a reflecta asupra destinului Europei viitorului, de a găsi soluții la problemele sale și a determina savanții, academicienii și intelectualii de pretudindeni din Europa să se implice în destul și sensul istoriei vechiului nostru continent. Această generoasă idee le aparține celor doi mari intelectuali din epoca noastră, francezul Thierry de Montbrial și romanul Eugen Simion.

Cuvinte-cheie: A gândi Europa, sensul istoriei, revista Caiete critice, Thierry de Montbrial, Eugen Simion, viitorul Europei

La revue academique roumaine Caiete critice (Cahiers critiques) lance une nouvelle rubrique qui portera le titre "Penser l'Europe" et qui aura comme but de reflechir sur le destin de l'Europe de l'avenir, de trouver des solutions a ses problemes et d'amener les savants, les academiciens et les intellectuels de partout l'Europe a s'impliquer dans le destin et le sens de l'histoire de notre vieux continent. Cette genereuse idee appartient a deux grands intellectuels de notre epoque, le francais Thierry de Montbrial et le roumain Eugen Simion.

Mots-cle: Penser l'Europe, le sens de l'histoire, la revue Caiete critice (Cahiers critiques), Thierry de Montbrial, Eugen Simion, l'avenir de l'Europe

Therry de Montbrial

Proprietatea intelectuală. Cultura și rolul statului

Résumé

Conferința noastră prezintă două moduri, cel american și cel francez, de a vedea relația cultură-stat, identitate culturală – politică culturală. Sunt poziții fundamentale diferite asupra rolului Statului în păstrarea identității. Aceasta este diferența absolut esențială dintre cele două accepțiuni date de modelul francez și cel american. Una dintre componentele esențiale ale culturii este memoria, o memorie interiorizată. Seminarul "Penser l'Europe" pune problema identității europene. Cultura are drept caracteristică principală modul divers de a se apropia de realitățile umane, adică omul în raport cu locul său în univers, chestiunea transcendentă, problema vieții, a morții, raportul cu natura

Cuvinte-cheie: A gândi Europa, Thierry de Montbrial, Eugen Simion, identitatea culturală a Europei, cultura Europei și memoria

Notre conférence présente deux modes, celui américain et celui français, de concevoir la relation culture – Etat, identité culturelle – politique culturelle. Ce sont des positions fondamentalement différentes sur le rôle de l'Etat dans la sauvegarde de l'identité. Celle-ci c'est la différence absolument essentielle entre les deux acceptions apportées par le modèle français et le modèle américain. L'un des éléments-clés de la culture est la mémoire, une mémoire intériorisée. Le séminaire "Penser l'Europe" soulève le problème de l'identité européenne. La culture a comme caractéristique principale des différents moyens de s'emparer des réalités humaines, c'est-à-dire de l'homme par rapport à son lieu dans l'univers, la question transcendantale, le problème de la vie et de la mort, ses rapports avec la nature.

Mots-clés: Penser l'Europe, Thierry de Montbrial, Eugen Simion, identité culturelle de l'Europe, la culture de l'Europe et sa mémoire

Mircea DINUTZ

Sub semnul spiritului eliadesc

Abstract

Bazat pe o impresionantă cantitate de muncă (căutări în arhivă, contactarea descendenților, studierea substanțială a materialelor, ordonarea și corelarea informațiilor accesibile), scrierea lui Florinel Agafiței, plasată între genul dictionarului și al enciclopediei, utilizând simultan criteriile cronologice și valorice, portretizează pe cei 34 orientaliști care, de două sute de ani, au construit punți spirituale între Occident și Orient, locul central fiind ocupat de Mircea Eliade.

Cuvinte-cheie: Agafiței, indianistică, Mircea Eliade, dicționar.

Based on an impressive amount of work (researching archives, contacting descendants, substantially studying materials, arranging and correlating available information), Florinel Agafitei's writing, situated between the dictionary and encyclopedia genres, simultaneously using the chronological and the value criteria, portrays the 34 orientalist/indianists who, for two centuries, have built spiritual bridges between the Occident and Orient, the central place being awarded to Mircea Eliade.

Keywords: Agafitei, hindi studies, Mircea Eliade, dictionary

George LEȚU
*Scritori romani în arhive
diplomatice (I)*
Elena Văcărescu
(1864-1937)

Abstract

Elena Văcărescu, ilustră urmașă a unor boieri-patrioți, a implinit indemnul-testament primit de la marele său inaintaș, Ienăchiță Văcărescu, de a contribui la "a patriei cinstită". Limba franceză, soră a limbii sale materne, i-a facilitat pătrunderea cu mai mare ușurință în mediul cultural european.

Prin intermediul ei, poeta și-a nuanțat gândurile, iar ca diplomat, a dat curs frământărilor și speranțelor neamului românesc. Martoră a punerii pietrei de fundament a Ligii Națiunilor, Elena Văcărescu a visat la stabilirea unei armonii universale în care România să-și aibă un loc bine meritat.

Cuvinte-cheie: Europa, diplomație, istorie, literatură, limba franceză, Liga Națiunilor.

Elena Văcărescu, worthy successor of patriot noblemen, has fulfilled the testament-impulse, received from her illustrious predecessor, Ienăchiță Văcărescu, to contribute to "the honoring of the country". The French language, sister of her native language, facilitated the entry, with greater ease, into the broad European environment, of thoughts, unres, and hopes of the Romanian nation. A witness to the foundation of the League of Nations, Elena Văcărescu dreamed of establishing a universal harmony in which Romania will have a well-deserved place.

Keywords: Europe, diplomacy, history, literature (poetry), french language, United Nation League.

Mirel ANGHEL

Tudor Arghezi în arhivele Securității: corespondența cu Nicolae Malaxa

Abstract

Dosarul se urmărire al poetului Tudor Arghezi, aflat în arhivele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, ascunde informații puțin cunoscute despre biografia poetului și relația acestuia cu marele industriaș roman interbelic Nicolae Malaxa. În acest dosar găsim o parte din corespondența poetului cu Malaxa, cel care îl sprijină financiar pe Arghezi o lungă perioadă de timp. Scrisorile trimise de poet acestuia se constituie într-un document foarte important de istorie literară, cele prezente în dosarul lui Tudor Arghezi fiind dintre anii 1926-1939. Câteva teme sunt recurente în scrisorile trimise lui Malaxa: înființarea unei tipografii proprii în gospodăria de la Mărțișor, tipărirea revistei "Bilete de papagal" și demararea unei afaceri pentru a-și asigura existența. Corespondența Tudor Arghezi-Nicolae Malaxa reprezintă un document literar important pentru configurarea biografiei argheziene.

Cuvinte-cheie: Tudor Arghezi, Nicolae Malaxa, corespondență, "Bilete de papagal".

The surveillance file of the poet Tudor Arghezi, found in the archives of The National Council for the Study of The Securitate, hides little known information about the poet's biography and his friendship with the big Romanian industrialist Nicolae Malaxa. In this file we find a piece of the correspondence between the poet and Malaxa, the one who supports him financially for a long period of time. The letters Tudor Arghezi sent to him represent a very important literary document, Tudor Arghezi's letters dating from 1926-1939. Some themes are recurrent in the letters sent to Malaxa: establishing his own household typography at Mărțișor, publishing "Bilete de papagal" magazine and starting a business which was supposed to provide a constant income. The letters sent by Tudor Arghezi to Nicolae Malaxa to each other are a very important literary document for the configuration of the Arghezian biography.

Keywords: Tudor Arghezi, Nicolae Malaxa, letters, "Bilete de papagal".

Alina CRIHANĂ
**Scriitori in oglinzile „cărții vorbite”:
Ileana Mălăncioiu și
„recursul la memorie”**

Abstract

În contextul românesc posttotalitar, profund marcat de o criză a valorilor, dependentă de una a memoriei culturale și colective, povestirile vieții publicate de scriitorii canonici postbelici oferă repere esențiale pentru revizitarea, din unghi deopotrivă etic și estetic, a unui trecut în care se află germenii patologiilor memoriale prezente. Este cazul „cărții vorbite” publicate în 2003 de Daniel Cristea-Enache, în care „vedeta confesiunii” este poeta și eseista Ileana Mălăncioiu și care propune un exercițiu de anamneză cu miză recuperatoare în raport cu un trecut al „rezistenței prin cultură”, amenințat de uitare în prezentul – radiografiat din unghi polemic – al „rezistenței prin incultură”.

Cuvinte-cheie: interviu biografic retrospectiv, „datorie față de memorie”, rezistență prin estetic, revizionism est-etic, canon literar.

In the Romanian post-totalitarian context, deeply marked by an axiological crisis depending on a crisis of the cultural and collective memory, the life stories published by the canonical post-war writers provide essential reference standards in revisiting, from an ethical and aesthetical perspective, a past where lie the seeds of present-day memorialistic pathologies. It is the case of the 2003 “spoken book” by Daniel Cristea-Enache, where “the confession star” is the poet and essay-writer Ileana Mălăncioiu, proposing an anamnesis exercise aimed at recuperating a past of “resistance through culture”, threatened by oblivion in the present– X-rayed from a polemic angle – of “resistance through lack of culture”.

Keywords: retrospective biographic interview, „duty of memory”, resistance through aesthetics, ‘east-ethical’ revisionism, literary canon.

Alunița COFAN

De la anti-biografie la anti-piesă

Résumé

Subcapitol dintr-o lucrare mai amplă, aceste pagini cuprind un demers analitic cu scopul de a demonstra prezența grotescului la nivel textual. Analiza figurilor stilistice (zeugma, chiasmul, antimetateza, tautologia, parecheza) își propune să indice cum, prin destructurarea logicii imaginarului dramatic din piesa Englezește fără profesor, grotescul se impune în fața contemplatorului estetic. Grotescul are certe legături cu absurdul, el însuși este un amestec ilogic de forme și conținuturi.

Cuvinte-cheie: Eugen Ionescu, Englezește fără profesor, prima piesă a absurdului, analiza stilistică a grotescului

Ces pages representent un souschapitre appartenant a un ouvrage plus riche et elles contiennent une demarche analytique en vue de demonstrier la presence du grotesque au niveau textuel. L'analyse des figures stylistiques (zeugma, chiasme, antimetathese, tautologie, parechese) se propose de faire remarquer comment, au moyen de la dispersion de la logique de l'imaginaire dramatique de la piece L'anglais sans professeur, le grotesque s'impose devant le contemplateur esthetique. Le grotesque a des traits certains a l'absurde, car lui-meme, c'est-a-dire le grotesque, est un melange inaproprie et ilogique de formes et contenus.

Mots-cle: Eugene Ionescu, L'anglais sans professeur, premiere piece de l'absurde, analyse stylistique du grotesque

Sorin IVAN

Ion Caraion sau poezia ca *Strigăt*

Abstract

Ion Caraion este un poet cu un univers liric tulburător și, prin destin, un cutremurător caz al Estului. Un poet care a cunoscut, ca martor, atrocitățile războiului și, ca victimă, gulagul comunist, în formele lui extreme, Canalul, minele de plumb, condamnarea la moarte, care a făcut pactul cu Securitatea și a devenit colaborator zelos al poliției politice, un poet privilegiat editorial și hăituit de presa organelor de represiune, care, târziu, ia drumul pribegiei, grăbindu-și sfârșitul, un exilat perpetuu, un personaj complicat, prigonit de regimuri, dar și de propria natură conflictuală. Cazul Caraion, prin implicațiile lui morale, tinde a acoperi opera poetului Caraion. Este o nedreptate istorică și literară, efect al confuziei între judecata morală și cea estetică. Poezia lui Caraion face parte însă din marea poezie românească și demersul critic trebuie să o așeze în ordinea axiologică și estetică a literaturii române. Opera poetică a lui Ion Caraion este o mărturie lirică de mare intensitate a unei conștiințe în luptă cu sine și cu lumea, radiografia unui univers interior chinuit de contradicții și de tensiuni insuportabile, tradusă în metamorfoze estetice remarcabile. Poezia lui Caraion se remarcă prin violența viziunii și intensitatea paroxistică a trăirii, figura ei definitorie fiind strigătul, într-o expresie estetică de esență expresionistă. Această amprentă stilistică se manifestă încă din primele volume, apărute în perioada din timpul războiului și a instaurării regimului comunist în România și înaintea stagiilor poetului în închisorile comuniste. Cuvinte-cheie: represiune, gulag, colaboraționism, exil, poezie, expresionism, judecată morală, judecată estetică.

Ion Caraion is a poet with a tremendous lyric universe, and, by destiny, a shattering case of the East. A poet who knew, as a witness, the atrocities of the war, and, as a victim, the communist gulag in its extreme forms, the Channel, the lead mines, the death penalty, who made the pact with the political police and became a zealous collaborator of this institution, a privileged poet in the editorial area and hounded by the press of the repression organs, who, later, leaves into exile, hastening his end, a perpetual exiled, a complicated character, persecuted by the political regimes and by his own conflictual nature. The Caraion case, by its moral implications, tends to cover Caraion's poetry. It is a historical and literary injustice, the result of the confusion between the moral and aesthetic judgment. His poetry yet is part of the great Romanian poetry, and the critical approach must place it in the axiological and aesthetic order of the Romanian literature. Ion Caraion's poetic work is a lyrical testimony of great intensity of a consciousness struggling with himself and with the world, the radiography of an inner universe tortured by contradictions and unbearable tensions, translated into remarkable aesthetic metamorphoses. Caraion's poetry is characterized by the violence of vision and the paroxysmal intensity of feeling, its defining figure being the cry, in an aesthetic expression of expressionist essence. This stylistic imprint manifests itself even from the early volumes, issued during wartime and establishment of communism in Romania, and before the poet's incarcerations in the communist prisons.

Keywords: repression, gulag, collaborationism, exile, poetry, expressionism, moral judgment, aesthetic judgment.

Virgil TĂNASE

Salonul cărții de la Paris

Abstract

La a 33-a ediție a Salonul cărții de la Paris a fost invitată de onoare România. Salonul cărții de anul acesta nu a avut o miză culturală, ci una pur economică. Oportunitatea pentru România rezida în exploatarea politică a Salonului cărții de la Paris, care înseamnă prezența reprezentanților puterii politice, dat fiind respectul publicului francez pentru funcție. Dar puterea politică din Romania (președintele țării și primul ministru) a fost absentă și nu a știut profita de această mare ocazie în care să arate francezilor că există încă o cultură, o limbă și o artă (literară) românească. Tot absenți au fost și patru scriitori români invitați, care nu s-au solidarizat cu colegii lor de breaslă, punând mai presus de interesul național interesele pur personale. Cei trei mușchetari "protestatari" (și cu Patapievici – patru) sunt Cărtărescu, Pleșu și Liiceanu. Ei au stârnit prin absența lor scandal și critici atât din partea scriitorilor români, cât și a celor francezi care au dezavuat public o astfel de conduită.

Cuvinte-cheie: *Salonul cărții de la Paris, publicul francez, vanzare de cărți, cultură și artă românească, patru protestatari.*

A la trente troisieme edition du Salon du livre de Paris, Roumanie a ete l'invitee d'honneur. L'enjeu du Salon du livre de cette annee a ete purement economique et nullement culturel. L'opportunitie pour la Roumanie consistait dans l'exploitation politique du Salon du livre qui signifiait surtout la presence des representants du pouvoir politique, etant donne le respect du public francais pour les fonctions d'etat. Mais le pouvoir politique de Roumanie (le president et le premier-ministre) a ete absent et, donc, il n'a su en profiter afin de montrer aux Francais qu'il y avait encore une culture, une langue et un art litteraire roumain. Absents, ils l'ont ete aussi quatre ecrivains roumains invites qui n'ont pas ete solidaires avec leurs collegues de profession, en mettant au dessus de l'interet national, leurs propres interets. Les trois mousquetaires "protestataires" (et avec Patapievici – font quatre) sont Cărtărescu, Pleșu și Liiceanu. Ils ont fait ecalter, par leur absence, un scandale et des critiques autant de la part des ecrivains roumains que des ecrivains francais qui ont desavoue publiquement une telle conduite.

Mots-cle: *Le Salon du livre de Paris, publique francais, vente de livres, culture et art litteraire roumain, quatre protestataires.*

Napoleon POP
Valeriu IOAN-FRANC
**Valențele preocupante
ale crizei EURO**

Abstract

Continuând preocupările având ca obiect un posibil drum spre o monedă globală, autorii aduc în discuție cele mai recente dezbateri europene referitoare la nevoia de credibilitate și încredere în spațiul monetar actual, cu precădere din perspectiva monedei unice europene.

Cuvinte-cheie: finanțe, monedă, guvernanță monetară, nouă ordine economică internațională

Continuing preoccupations about a possible path toward a global currency, the authors bring up the most recent European debate on the need for credibility and confidence in the current monetary space, especially in terms of the single European currency.

Keywords: Finance, Currency, Monetary Governance, New International Economic Order